

АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКІ САНКЦІЇ ЗА НЕДОГОВІРНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

У статті визначено поняття, ознаки та види адміністративно-господарських санкцій, що застосовуються в охоронних фондових правовідносинах. Класифіковано та систематизовано адміністративно-господарські санкції на організаційно-правові та майнові, досліджено підстави та порядок їх застосування за окремі правопорушення на фондовому ринку.

Ключові слова: цінні папери, адміністративно-господарські санкції, недоговірні правопорушення на фондовому ринку.



**Кологойда
Олександра
В'ячеславівна,**

кандидат юридичних наук, доцент кафедри права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Адміністративно-господарські санкції, що застосовуються за недоговірні правопорушення на фондовому ринку, мають свої особливості, що зумовлює потребу проведення спеціального дослідження та актуальність теми нашої наукової статті.

Питання застосування адміністративно-господарських санкцій досліджували в своїх роботах В. Щербина, О. Вінник, О. Заярний, З. Татькова, Е. Бекірова, Є. Янкова, Н. Берlach, І. Войтенко, А. Попова та ін. Незважаючи на наявність окремих досліджень, категорія охоронного фондового правовідношення та санкції, що застосовуються в цих правовідносинах, залишаються практично недослідженими в юридичній науці.

Мета дослідження – визначити особливості та види адміністративно-господарських санкцій за недоговірні правопорушення на фондовому ринку, дослідити підстави та порядок їх застосування, запропонувати зміни та доповнення до чинного законодавства, що регулює досліджувані правовідносини.

Визначення адміністративно-господарських санкцій надано у ст. 238 Господарського кодексу України [1] (далі – ГК України). Їх особливостями є такі: застосування за порушення норм законодавства

у сфері господарської діяльності до суб'єктів господарювання; повноваженнями щодо їх застосування наділено органи державної влади та органи місцевого самоврядування, до компетенції яких входить контроль за дотриманням законодавства у відповідній сфері господарської діяльності; застосовуються вони з метою припинення вчиненого порушення та ліквідації його наслідків; строки їх застосування передбачено ГК України та іншими законами; як правило, вони застосовуються в адміністративному порядку; передбачають не лише застосування заходів майнового характеру, а й примусове здійснення визначених дій стосовно правопорушника [2, с. 404].

Адміністративно-господарські санкції можуть бути встановлені тільки законами (ст. 239 ГК України), що обмежує можливість їх застосування виключно у вертикальних господарських відносинах. Перелік адміністративно-господарських санкцій, визначений в ст. 239 ГК України, є невичерпним, що дозволяє віднести до адміністративно-господарських санкцій на фондовому ринку широкий спектр заходів майнового та організаційного впливу; при цьому відповідальність розглядається не тільки як негативна реакція держави на правопорушення, що спричиняє обов'язок особи, яка скоїла правопорушення, перетерпіти примусові заходи у формі особистих, майнових, організаційних наслідків [3, С. 10], але і як необхідність виконати юридичний обов'язок під впливом державного примусу.

Адміністративно-господарські санкції поділяють на майнові та організаційно-правові [4, с. 181; 5, с. 5].

До майнових адміністративно-господарських санкцій на фондовому ринку можна віднести:

1) адміністративно-господарський штраф (ч. 1 ст. 11 Закону України від 30 жовтня 1996 р. «Про державне регулювання ринку цінних паперів» [6], ч. 3, 4 ст. 23 Закону України від 28 листопада 2002 р. № 249-IV «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів [7], одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму», ч. 1 ст. 21 Закону України від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР «Про захист від недобросовісної конкуренції» [8], ч. 2 п. 2 ст. 52 Закону України від 11 січня 2001 р. № 2210-III «Про захист економічної конкуренції» [9]). Аналіз правозастосовчої практики свідчить, що основними видами порушень, за які застосовується адміністративно-господарських штраф щодо емітентів, є нерозміщення, розміщення не в повному обсязі інформації та/або розміщення недостовірної інформації в загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР про ринок цінних паперів відповідно до ст.ст. 39, 40, 41 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» [10], Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів, затвердженого рішенням НКЦПФР від 3 грудня 2013 р. № 2826 [11]; неподання інформації – документів для зупинення обігу акцій у зв'язку з реорганізацією чи ліквідацією акціонерного товариства – до НКЦПФР у термін, визначений Порядком скасування реєстрації випусків акцій, затвердженим рішенням НКЦПФР від 23 квітня 2013 р. № 737 [12]. При цьому вид санкцій

та їх розмір у різних справах істотно різняться: попередження [13] адміністративно-господарський штраф у розмірі 20 [14], 60 [15] або 100 [16] н/м доходів громадян, що зумовлює пропозицію скасувати шкалу та зафіксувати в ч. 1 ст. 11 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів» чіткі розміри адміністративно-господарських штрафів за кожне порушення на фондовому ринку;

2) вилучення товарів з неправомірно використаним позначенням і копій виробів іншого суб'єкта господарювання (ст. 25 Закону «Про захист від недобросовісної конкуренції»).

Організаційно-правові адміністративно-господарські санкції на фондовому ринку можна поділити на:

1) превентивні:

– попередження – за порушення вимог законодавства щодо цінних паперів, зокрема нормативно-правових актів НКЦПФР. Попередження становить собою особливу правоохоронну превентивну санкцію з метою впливу на волю порушника, що перешкоджає рецидиву правопорушення. Попередження, як адміністративно-господарська санкція, не передбачене ст. 239 ГК України. Підставою застосування попередження як адміністративно-господарської санкції за порушення вимог законодавства щодо цінних паперів, зокрема нормативно-правових актів НКЦПФР, є п. 5 ч. 1 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів» і пп. 2.1 п. 2 р. 17 Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів та застосування санкцій, затверджених рішенням

НКЦПФР від 16 жовтня 2012 р. № 1470 [17] (далі – Правила). Попередження кваліфікується як адміністративно-господарська санкція в роботах В. Щербини [18, с. 140], А. Попової [19, с. 161], І. Войтенко [20, с. 5]; адміністративна санкція, що застосовується до юридичних осіб, – у роботах представників школи адміністративного права [3, с. 12; 21, с. 6]. О. Зяярний не визнає застереження щодо санкції як міри відповідальності, кваліфікуючи її як засіб покладення на порушника обов'язку щодо приведення господарської діяльності відповідно до встановлених вимог, що може передувати притягненню до відповідальності [22, с. 71]. Попередження є універсальною превентивною санкцією, яка широко застосовується НКЦПФР у випадку, якщо порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів, зокрема нормативно-правових актів НКЦПФР, правил здійснення професійних видів діяльності, порушення в процесі емісії цінних паперів, дематеріалізації цінних паперів, що вчинене вперше, не становить значної суспільної небезпеки і не спричиняє заподіяння значної шкоди як основне адміністративно-господарське покарання, наприклад [23]. Попередження виноситься в письмовій формі й оформляється протоколом;

– блокування цінних паперів (ч. 1 ст. 48 Закону «Про захист економічної конкуренції»);

2) пов'язані з анулювання ліцензій, свідоцтв, дозволів учасників фондового ринку:

– зупинення на строк до одного року або анулювання ліцензії

на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ч. 2 ст. 11 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів», пп. 2.2, 2.3 п. 2 р. 17 Правил, ч. 5 ст. 23 Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму», Порядок зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів), затверджений рішенням НКЦПФР від 14 травня 2013 р. № 816 [24]). Наприклад, щодо постанови ДКЦПФР № 765-КУ від 22 листопада 2010 р. про анулювання ліцензії серії АВ № 189767 від 17 листопада 2006 р. на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку цінних паперів, а саме депозитарної діяльності зберігача цінних паперів ТОВ «Фондова спілка «Україна» [25] Е. Бекірова в своєму дослідженні пропонує перейти виключно до судового порядку анулювання ліцензій [26, с. 14]. Ю. Бурило зазначає, що судовий порядок анулювання ліцензій має як свої переваги (максимальна неупередженість розгляду справи, більш широкі процесуальні можливості щодо захисту своїх прав суб'єктом господарювання тощо), так і недоліки – високий ступінь формалізованості і, як наслідок, його тривалість і витратність. Запровадження судового порядку анулювання ліцензій посилять гарантії захисту прав суб'єктів господарювання [27]. Підставами анулювання ліцензії можуть бути і цілком правомірні дії та події, зокрема заява ліцензіата про анулювання ліцензії.

У такому разі має місце реалізація його права на відмову від здійснення певного виду діяльності, що, як слушно зазначає Є. Янкова, є гарантією реалізації принципу свободи підприємництва, проголошеного у ст. 42 Конституції України [28, с. 70]. З огляду на це можна погодитися з Е. Бекіровою, яка пропонує розмежувати в Законі України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» такі поняття, як «припинення дії ліцензії» та «анулювання ліцензії» [26, с. 12];

– анулювання свідоцтва про реєстрацію об'єднання як саморегульованої організації фондового ринку (ч. 3 ст. 11 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»); анулювання свідоцтва об'єднання професійних учасників фондового ринку (пп. 10 п. 3 гл. 1 р. 6 Положення про об'єднання професійних учасників, затвердженого рішенням НКЦПФР 27 грудня 2012 р. № 1925) [29];

– виключення уповноваженого рейтингового агентства з Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств, анулювання свідоцтва про включення до Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств, виключення міжнародного рейтингового агентства з переліку визнаних (п. 29 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»);

– скасування дозволу на узгоджені дії в разі вчинення дій, заборонених ст. 19 Закону щодо неправомірного використання суб'єктом господарювання ринкового становища (ст. 19, ч. 1 ст. 48 Закону «Про захист від недобросовісної конкуренції»);

3) пов'язані з реорганізацією або ліквідацією суб'єкта господарювання: припинення юридичної особи – емітента, що має ознаки фіктивності (ч. 1 ст. 247 ГК України, п. 5-2 ст. 7 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»); припинення акціонерного товариства за рішенням суду за позовом НКЦПФР з підстави неподання акціонерним товариством протягом двох років поспіль НКЦПФР інформації, передбаченої законом (ч. 1 ст. 247 ГК України, п. 31-1 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»); ліквідація суб'єкта господарювання юридичної особи за рішенням суду (ч. 1 ст. 247 ГК України, ч. 2 ст. 23 Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму»); ліквідація НКЦПФР пайового інвестиційного фонду в разі анулювання ліцензії КУА (п. 23 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»); примусовий поділ (ст. 53 Закону «Про захист економічної конкуренції»). Як зазначає О. Заярний, такі санкції, як скасування державної реєстрації суб'єкта господарювання, анулювання дії ліцензії, зупинення діяльності суб'єкта господарювання породжують виникнення нових організаційно-господарських відносин [30, с. 7];

4) пов'язані з організацією торгівлі цінними паперами та клірингом: зупинення торгівлі на фондовій біржі до усунення порушень фондовою біржею законодавства про цінні папери, статуту та правил фондової біржі (п. 7 ст. 8 Закону «Про державне ре-

гулювання», п. 14 р. 3 Положення про функціонування фондових бірж, затвердженого рішенням НКЦПФР від 22 листопада 2012 р. № 1688 [31]); зупинення або припинення допуску цінних паперів на фондовій біржі або торгівлі ними на будь-якій фондовій біржі (пп. 16 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»); зупинення клірингу та укладення договорів купівлі-продажу цінних паперів на фондових біржах на певний термін для захисту держави, інвесторів (пп. 15 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»). Зокрема рішення НКЦПФР від 20 листопада 2012 р. № 1670 «Щодо зупинення клірингу, укладання договорів купівлі – продажу цінних паперів, внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів, випущених ПАТ «Форекс Емемсіс Груп» [32] на підставі пп. 16, 30 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» у зв'язку з виявленням НКЦПФР дій, що можуть мати ознаки маніпулювання цінами. Рішення залишено в силі ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 10 квітня 2013 р., постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 28 січня 2013 р. та постановою Вищого адміністративного суду України від 18 грудня 2013 р. у справі К/800/23456/13 [33];

5) щодо призначення тимчасових керівників (тимчасових адміністраторів): призначення НКЦПФР тимчасово (до 2 місяців) керівників фондових бірж, депозитаріїв та інших установ інфраструктури фондового ринку для

захисту держави, інвесторів (пп. 16 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»); призначення рішенням НКЦПФР тимчасового адміністратора професійного учасника депозитарної системи (ч. 1 ст. 11-1 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»);

6) пов'язані з депозитарним обліком цінних паперів: зупинення на підставі рішення НКЦПФР внесення змін до системи реєстру власників іменних цінних паперів або до системи депозитарного обліку щодо цінних паперів певного емітента або певного власника для захисту інтересів держави та інвесторів у цінні папери на строк до усунення порушень, що стали підставою для прийняття такого рішення (п. 30 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»);

7) пов'язані з процедурою розміщення та обігу цінних паперів: скасування свідоцтва про реєстрацію випуску цінних паперів. Так, рішенням ДКЦПФР від 16 листопада 2010 р. № 1730, прийнятим за результатами розгляду протесту Генеральної прокуратури від 9 листопада 2010 р. № 07/2/2-221, було скасовано свідоцтво про реєстрацію випуску акцій № 172/10/1/08 від 24 грудня 2008 р. та № 50/10/1/2009 від 27 квітня 2009 р. ВАТ «Київоздоббуд». Постановою Вищого адміністративного суду України від 15 січня 2013 р. у справі № К/9991/45080/12 рішення ДКЦПФР від 16 січня 2010 р. № 1730 скасовано з мотивів неправомірного внесення протесту прокурором [34];

– скасування реєстрації випуску цінних паперів емітента після ухва-

лення судом відповідного рішення про припинення юридичної особи – емітента – у зв'язку з включенням його до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності (п. 5-3 ст. 7 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів»); зупинення на термін до одного року розміщення (продажу) та обігу цінних паперів емітента (пп. 5 ч. 1 ст. 8 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів», ч. 4 ст. 36 Закону «Про цінні папери та фондовий ринок», пп. 2.2. п. 2 р. 17 Правил); відмова в реєстрації випуску цінних паперів, інформації про випуск, проспекту емісії цінних паперів, звіту про результати розміщення цінних паперів. Підтримуємо точку зору К. Татаринцевої про те, що рішення про відмову в державній реєстрації випуску (додаткового випуску) емісійних цінних паперів та реєстрації проспекту емісії цінних паперів повинно прийматись у виключних випадках, коли відсутність обмежень тягне непропорційне обмеження інтересів однієї зі сторін правовідносин, на підставі аналізу цілей емісії цінних паперів, оцінки співмірності підстав для відмови та наслідків для економічної діяльності емітента; якщо порушення емітентом вимог законодавства про цінні папери мають істотний та неліквідований характер [35, с. 11];

– визнання емісії цінних паперів недобросовісною та недійсною (ч. 6 ст. 36 Закону «Про цінні папери та фондовий ринок», п. 13 ст. 8, п. 3 ч. 2 ст. 7 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»), Порядок визнання емісії цінних паперів недобросовісною та недійсною, за-

тверджений рішенням НКЦПФР від 6 серпня 2013 р. № 1416) [36];

9) про зобов'язання вчинити певні дії: зобов'язання щодо усунення наслідків порушень законодавства про захист економічної конкуренції (усунення чи пом'якшення негативного впливу узгоджених дій суб'єктів господарювання на конкуренцію) (ч. 1 ст. 48 Закону «Про захист економічної конкуренції»); зобов'язання органу влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю скасувати або змінити прийняте рішення чи розірвати угоди, визнані антиконкурентними діями (ч. 1 ст. 48 Закону «Про захист економічної конкуренції»);

10) інші: зупинення проведення фінансової операції на строк до п'яти робочих днів (ч. 2, 3 ст. 17 Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом»).

Здійснений аналіз свідчить про наявність у багатьох нормах закону альтернативних санкцій за правопорушення на фондовому ринку, обрання однієї з яких залишається на розсуд уповноваженої особи НКЦПФР (п. 3 р. 3 Правил) або іншого уповноваженого органу (зокрема АМК України). Процедура та особливості (механізм) застосування, врегулювання питань, пов'язаних із визначенням виду, розміру та порядку застосування адміністративних санкцій, визначено в значній кількості підзаконних нормативно-правових актів, на що неодноразово зверталась увага у спеціальних наукових дослідженнях [4, с. 181; 3, с. 6; 5, с. 4; 19, с. 162; 37, с. 14; 38, с. 118, 120]. Це можна ска-

зати і про відповідальність за правопорушення на фондовому ринку, види санкцій за вчинення яких містяться в нормативно-правових актах різної юридичної сили та нормах (зокрема компетенційних, емісійних).

Пропонуємо здійснити уніфікацію положень щодо застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на фондовому ринку та їх систематизацію в єдиному нормативному акті – Законі «Про державне регулювання ринку цінних паперів», де має бути визначено підстави їх застосування, передбачено основні повноваження посадових осіб, строки, форми застосування санкцій, підстави пом'якшення відповідальності та оскарження рішень про накладення санкцій; запровадження методики розрахунку майнових санкцій.

Перспективи подальших наукових досліджень передбачають проведення спеціальних наукових досліджень підстав і порядку застосування окремих видів адміністративно-господарських санкцій в охоронних фондових правовідносинах, розробку пропозицій щодо внесення змін і доповнень до ст. 11 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів» з метою визначення відповідальності за окремі види недоговірних правопорушень на фондовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436 –IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
2. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-е вид., перероб. і допов. / за заг. ред. Г. С. Знаменсь-

кого, В. С. Щербини; кол. авт.: О. А. Беляневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 404.

3. Слубський І. Й. Адміністративна відповідальність юридичних осіб : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Слубський І. Й. – К., 2008. – 19 с.

4. Щербина В. С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності / В. С. Щербина // Вісник господарського судочинства. – 2006. – № 2. – С. 180–185.

5. Татькова З. Ф. Підстави, види та форми господарсько-правової відповідальності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / З. Ф. Татькова; Ін-т економіко-правових досліджень НАН України. – Донецьк, 2010. – 19 с.

6. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. / Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292.

7. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму: Закон України від 28 листопада 2002 р. № 249-IV / Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 1. – Ст. 2.

8. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР / Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.

9. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III / Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.

10. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. / Офіційний Вісник України. – 2006. – № 13. – Ст. 857.

11. Про затвердження Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів: Рішення НКЦПФР від 3 грудня 2013 р. № 2826 / Офіційний вісник України. – 2013. – № 100. – Ст. 3699.

12. Про затвердження Порядку скасування реєстрації випусків акцій: Рі-

шення НКЦПФР від 23 квітня 2013 р. № 737/Офіційний вісник України. – 2013. – № 46. – Ст. 1659.

13. Постанова начальника Східного територіального управління НКЦПФР № 122-СХ-3-Е від 3 липня 2014 р. про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів на ПрАТ «БУДІНВЕСТ СМ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/offence>.

14. Постанова начальника Прикарпатського територіального управління НКЦПФР № 53-ПР-1-Е від 4 липня 2014 р. про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів у відношенні емітента – ПрАТ «Страхова компанія «Укрінстрах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/offence>.

15. Постанова директора Центрального територіального департаменту НКЦПФР № 3239-ЦД-1-Е від 27 листопада 2013 р. у відношенні ПрАТ «Миронівський інкубатор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/offence>.

16. Постанова директора Центрального територіального департаменту НКЦПФР № 3244-ЦД-1-Е від 27 листопада 2013 р. про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів у відношенні ТОВ «Агентство Союздрук» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/offence>.

17. Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів та застосування санкцій: Рішення НКЦПФР від 16 жовтня 2012 р. № 1470 / Офіційний вісник України. – 2012. – № 87. – Ст. 3558.

18. Щербина В. С. Адміністративно-господарські санкції організаційно-правового характеру: проблеми / В. С. Щербина // Університетські наукові записки. – 2006. – № 1(17). – С. 138–144.

19. Попова А. В. Господарсько-правова відповідальність професійних учасни-

ків ринку цінних паперів / А. В. Попова // Університетські наукові записки. – 2005. – № 3. – С. 160–164.

20. Войтенко І. С. Адміністративно-правові засади застосування адміністративно-господарських санкцій: автореф. дис. канд. юрид. наук.: 12.00.07 / І. С. Войтенко. – Ірпінь, 2011. – 20 с.

21. Котельникова Е. В. Административно-правовая ответственность за правонарушения в области рынка ценных бумаг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук.: 12.00.14 / Е. В. Котельникова. – Екатеринбург, 2005. – 22 с.

22. Заярний О. А. Деякі особливості застосування адміністративно-господарських санкцій у сфері управління економікою / О. А. Заярний // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. – 2011. – № 89/2011. – С. 69–76.

23. Постанова НКЦПФР №774–ІД від 21 вересня 2011 р. про накладення санкцій на правопорушення на ринку цінних паперів у відношенні ТОВ «КУА "ПРІОРИТЕТ ФІНАНС» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/offence>.

24. Про затвердження Порядку зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів): Рішення НКЦПФР від 14 травня 2013 р. № 816 / Офіційний вісник України. – 2013. – № 49. – Ст. 1761.

25. Постанова ДКЦПФР №765-КУ від 22 листопада 2010 р. про анулювання ліцензії серії АВ № 189767 від 17 листопада 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vgsu.arbitr.gov.ua/docs/28_3702959.html.

26. Бекірова Е. Е. Правове регулювання ліцензування певних видів господарської діяльності: автореф. дис. канд. юрид. наук.: 12.00.04 / Е. Е. Бекірова; НАН України. Ін-т економіко-правових досліджень. – Донецьк, 2006. – 20 с.

27. Бурило Ю. П. Щодо вдосконалення адміністративно-господарських

санкцій в інформаційному секторі економіки / Ю. П. Бурило // Юрист України. – 2013. – № 2(23). – С. 119–125.

28. Янкова Е. С. Аннулирование (отзыв) лицензии как вид административно-хозяйственной санкции на рынках финансовых услуг / Е. С. Янкова // Відповідальність у сфері господарювання: сучасний стан і перспективи розвитку: зб. наук. пр. / наук. ред. В. К. Мамотов; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослід. – Донецьк: ЮгоВосток, 2009.

29. Про об'єднання професійних учасників фондового ринку: Рішення НКЦПФР від 27 грудня 2012 р. № 1925 / Офіційний вісник України – 2013. – № 9 – Ст. 355.

30. Відповідальність в організаційно-господарських відносинах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук.: 12.00.04 / О. А. Заярний. – К., 2011. – 18 с.

31. Про затвердження Положення про функціонування фондових бірж: Рішення НКЦПФР від 22 листопада 2012 р. № 1688 / Офіційний вісник України. – 2012. – № 100. – Ст. 4094.

32. Щодо зупинення клірингу, укладання договорів купівлі – продажу цінних паперів, внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів, випущених ПАТ «Форекс Емемсіс Груп»: Рішення НКЦПФР від 20 листопада 2012 р. № 1670 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/shodozupinennja-kliringu-ukladannja-dogovoriv-kupivli-proda-doc122573.html>.

33. Постанова Вищого адміністративного суду України від 18 грудня 2013 р. у справі К/800/23456/13 за позовом ПАТ «Форекс Емемсіс Груп» до НКЦПФР // Дайджест професійної асоціації реєстраторів та депозитаріїв. – 2013. – № 42(20/12/2013). – С. 11–17.

34. Постанова Вищого адміністративного суду України від 15 січня 2013 р. у справі № К/9991/45080/12 за позовом ВАТ «Київоздоббуд» до ДКЦПФР, ТУ ДКЦПФР у м. Києві та Київській обл. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://pravoscope.com/act-postanova-2a-6921-11-2670-gorbatyuk-s-a-15-01-2013-spravi-zi-sporiv-z-privodu-realizaci-publichno-fi-s>.

35. Татаринцева К. Н. Ограничения прав участников рынка ценных бумаг при обороте акций: автореф. дисс. к. ю. н.: 12.00.03. / К. Н. Татаринцева. – М., 2013. – 25 с.

36. Про затвердження порядку визнання емісії цінних паперів недобросовісною та недійсною: Рішення НКЦПФР від 6 серпня 2013 р. № 1416 / Офіційний вісник України. – 2013. – № 74. – 2750.

37. Гапало С. Ю. Санкції в господарському праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.04. / С. Ю. Гапало. – К.: ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана», 2011. – 20 с.

38. Берлач Н. А. Шляхи вдосконалення правового забезпечення застосування адміністративно-господарських санкцій в Україні / Н. А. Берлач // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО». – 2012. – Вип. № 11. – № 1000. – С. 117–121.

Кологойда А. В. Административно-хозяйственные санкции за недоговорные правонарушения на фондовом рынке.

В статье определено понятие, признаки, виды административно-хозяйственных санкций, применяемых в охраняемых фондовых правоотношениях. Классифицированы и систематизированы административно-хозяйственные санкции на организационно-правовые и имущественные. Исследованы основания и порядок их применения за отдельные правонарушения на фондовом рынке.

Ключевые слова: ценные бумаги, административно-хозяйственные санкции, недоговорные правонарушения на фондовом рынке.

Kologoida O. V. The administrative and economic sanctions for the non-contractual offences in the stock market.

The concept, features, types of administrative and economic sanctions imposed in the security fund legal relations are determined in this article.

The administrative and economic sanctions are classified and systematized on the organizational and property. The grounds and procedure of their application for certain offences in the stock market are investigated.

The administrative and economic sanctions of the property's nature in stock market can include: administrative and economic fine, confiscation of the goods; organizational legal measures: warning, blocking of the securities; associated with the cancellation of the licenses, certificates, permits of the stock market participants, reorganization or liquidation of a business entity, organization of securities trading and clearing, appointment of the temporary administrators, procedure of the issuance and circulation of the securities, depository account securities, etc.

We have proposed to unify the position on the use of administrative and economic sanctions for the offences in the stock market, and then arrange them in a single legal act – the Law «About the state regulation of the securities market». The law should define the grounds, terms, forms of the sanctions, the grounds of a leniency and the protest decisions on the application of the sanctions. It was also proposed to develop a methodology for calculating the proprietary sanctions.

Key words: securities, stock legal relationship, stock law.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2014